

Vlaamse UTAUT-vragenlijsten

dr. Nele A.J. De Witte
dr. Tom Van Daele

Inhoud

Handleiding voor eindgebruikers _____	03
Vragenlijst voor eindgebruikers _____	09
Handleiding voor professionals _____	13
Vragenlijst voor professionals _____	21

Handleiding bij de UTAUT-vragenlijst voor eindgebruikers - Vlaamse versie

dr. Nele A.J. De Witte
dr. Tom Van Daele

Expertisecel Psychologie, Technologie en Samenleving
Opleiding Toegepaste Psychologie
Thomas More-hogeschool

1. Inleiding

De voorbije jaren worden gekenmerkt door een sterke toename in beschikbare technologische toepassingen voor de geestelijke gezondheidszorg (GGZ) (bijv. Van Daele & Vanhoomissen, 2015). Ondanks de voordelen die deze toepassingen kunnen hebben op vlak van kostprijs, beschikbaarheid van laagdrempelige zorg en extramurale opvolging van cliënten, worden deze toepassingen slechts beperkt gebruikt in de klinische praktijk. Om technologie goed te kunnen inbedden in de klinische praktijk is het noodzakelijk om inzicht te krijgen in de waargenomen barrières voor het gebruik van deze toepassingen bij zowel GGZ professionals als eindgebruikers.

Er werden reeds verschillende modellen ontwikkeld, maar zij gaven elk een sleutelrol aan zeer verschillende concepten zoals motivatie, attitudes of de waargenomen bruikbaarheid (Venkatesh, Morris, Davis, & Davis, 2003). Venkatesh et al. (2003) slaagden er echter in om de verschillende modellen te integreren tot een omvattend model dat de verschillende determinanten van (intentie tot) gebruik van nieuwe technologische toepassingen in kaart brengt bij werknemers: de Unified Theory of Acceptance and Use of Technology (UTAUT). Dit theoretisch model en de bijhorende vragenlijst van Venkatesh et al. (2003) is erg geschikt om de visies en noden van professionals in kaart te brengen¹, maar vraagt enkele wijzigingen voor het gebruikt kan worden bij eindgebruikers. Ebert et al. (2015) hebben voor hun onderzoek de UTAUT-vragenlijst aangepast aan een publiek van eindgebruikers.

De huidige vragenlijst voor eindgebruikers is dus gebaseerd op de UTAUT en is een vertaling van de vragenlijst van Ebert et al. (2015). De vragenlijst heeft als doel om meer inzicht te krijgen in de noden en barrières voor de implementatie van technologische toepassingen bij eindgebruikers. Deze informatie is belangrijke input voor het beleid en de richtlijnen rond het gebruik van technologische toepassingen in de GGZ.

2. Illustraties van eerder gebruik

Het is zowel mogelijk om deze vragenlijst te gebruiken om meer inzicht te krijgen in de houding tegenover de brede waaier aan technologische toepassingen in de GGZ (ook wel online hulp genoemd) als om na te gaan hoe personen staan tegenover één specifieke toepassing (bijv. wearables). Zo werd de Vlaamse UTAUT voor eindgebruikers en professionals bijvoorbeeld reeds gebruikt om na te gaan hoe cliënten en hulpverleners van een centrum voor geestelijke gezondheidszorg stonden tegenover de toepassing online hulp. De resultaten werden gepresenteerd op het congres onlinehulp voor welzijn en gezondheid op 3 juni 2015 te Mechelen.

Verder werd de vragenlijst bijvoorbeeld ook reeds gebruikt in een implementatieonderzoek aan Thomas More hogeschool naar draagbare technologie (ook wel wearables genoemd). Wearables zijn draagbare toestellen (zoals polsbanden) waarmee fysiologische en gedragsmatige variabelen gemeten kunnen worden, zoals fysieke activiteit, slaap, hartslag, etc.. In dit onderzoek kregen professionals in de GGZ en eindgebruikers de mogelijkheid om een commerciële wearable te dragen voor een week. Voor en na het dragen van deze wearable werd met behulp van de Vlaamse UTAUT-vragenlijst hun houding tegenover het gebruik van wearables in de gezondheidszorg in kaart gebracht.

¹ Zie ook Vlaamse UTAUT voor professionals

3. Eigenschappen van de vragenlijst

De vragenlijst heeft 7 schalen die direct of indirect gerelateerd zijn aan het gebruik van technologische toepassingen in de geestelijke gezondheidszorg. Deze schalen en de bijhorende items werden gebaseerd op het voorstel van Ebert et al. (2015) en vertaald naar het Nederlands. De vragenlijst van Ebert et al. had 8 schalen, maar de schaal die peilde naar attitudes tegenover psychologische interventies werd niet geïnccludeerd in de Vlaamse UTAUT voor eindgebruikers omdat deze niet direct met het gebruik van technologie te maken heeft.

De schalen van de Vlaamse UTAUT zijn de volgende:

- Uitkomstverwachting (UV): de mate waarin een persoon de technologie nuttig vindt en denkt dat het hem/haar zal helpen bij het behalen van doelen.
- Inspanningsverwachting (IV): het gemak waarmee een persoon denkt de technologie te kunnen toepassen.
- Sociale invloed (SI): de mate waarin iemand gelooft dat belangrijke personen in zijn netwerk het gebruik van technologie aanmoedigen.
- Faciliterende condities (FC): de mate waarin een persoon gelooft dat de nodige faciliteiten voor het gebruik van technologie aanwezig zijn.
- Angst (AN): de angst die gepaard gaat met het toepassingen op het internet.
- Vertrouwen in de beveiliging van data (DB)
- Kennis over technologische toepassingen (KE)

Tabel 1 geeft een overzicht van de items die bij deze schalen horen. Zoals je kan zien is het, met uitzondering van de angst-schaal, steeds het geval dat een hogere score indicatief is van een meer positieve houding tegenover technologische toepassingen. Bij de angst-schaal is een hogere score daarentegen indicatief van meer terughoudendheid tegenover de technologie. De items van de vragenlijst dienen aangepast te worden aan de technologische toepassingen die u wil bevragen. Hiertoe dient u het woord [technologie] te vervangen door de gewenste term.

Voorbeelden van termen die u kan gebruiken zijn:

- smartphone applicaties,
- draagbare technologie/wearables,
- begeleide online zelfhulp,
- online hulp (alle bovenvermelde technologische toepassingen en meer),
- een specifieke app (die u zelf ontwikkeld heeft).

Deze lijst is uiteraard niet exhaustief aangezien er een brede waaier aan technologische toepassingen beschikbaar is. Om de termen efficiënt te veranderen kan u gebruikmaken van CTRL+H in word, maar kijk steeds wel na of de veranderingen goed doorgevoerd werden (en of u geen hoofdletters dient toe te voegen). Bij enkele items dient het werkwoord ook nog aangepast te worden naar enkelvoud/meervoud afhankelijk van de gekozen term (item 13 en 14). In dat geval staat ook het werkwoord tussen vierkante haakjes.

Tabel 1. Schalen en items van de Vlaamse UTAUT-vragenlijst voor eindgebruikers

SCHAAL	ITEMS
Uitkomstverwachting (UV)	<p>1. Gebruikmaken van [technologie] zou mijn psychische problemen verminderen;</p> <p>7. Gebruikmaken van [technologie] voor psychische problemen zou mijn persoonlijk welzijn verbeteren;</p> <p>13. [Technologie] [kan/kunnen] me helpen om mijn psychische problemen te verminderen;</p> <p>18. Gebruikmaken van [technologie] zou me helpen om met mijn psychische problemen om te gaan.</p>
Inspanningsverwachting (IV)	<p>2. Gebruikmaken van [technologie] voor psychische problemen zou me veel tijd en energie kosten (omgekeerde scoring);</p> <p>8. Gebruikmaken van [technologie] voor psychische problemen zou een gemakkelijk opdracht zijn voor mij;</p> <p>14. [technologie] voor psychische problemen [zou/zouden] helder en gemakkelijk te begrijpen zijn voor mij.</p>
Sociale invloed (SI)	<p>3. Mensen in mijn omgeving zouden me aanraden om [technologie] te gebruiken;</p> <p>9. Mijn huisarts zou me aanraden om [technologie] voor psychische problemen te gebruiken;</p> <p>15. Mensen in mijn omgeving zouden gebruikmaken van [technologie] indien ze zouden lijden aan psychische problemen;</p> <p>19. Andere mensen zouden slecht over me denken als ik [technologie] voor psychische problemen zou gebruiken (omgekeerde scoring).</p>
Faciliterende condities (FC)	<p>4. Ik beschik over een computer of smartphone met toegang tot het internet en zou zo gebruik kunnen maken van [technologie] voor psychische problemen;</p> <p>10. In geval van technische problemen met [technologie], zou iemand me technische ondersteuning kunnen bieden;</p> <p>16. Ik heb de nodige technische kennis om gebruik te maken van [technologie].</p>
Angst (AN)	<p>5. Het internet voelt soms als iets bedreigends;</p> <p>11. Ik ben bang om een onherroepelijke fout te maken wanneer ik gebruikmaak van het internet.</p>
Vertrouwen in databeveiliging (DB)	<p>17. Wanneer ik gebruikmaak van [technologie], zou ik erop vertrouwen dat alle informatie die ik geef in strikt vertrouwen wordt behandeld;</p> <p>20. Wanneer ik denk aan het gebruikmaken van [technologie], ben ik bang dat vertrouwelijke informatie in de verkeerde handen zou belanden (omgekeerde scoring).</p>
Kennis (KE)	<p>6. Ik heb een duidelijk beeld van wat ik kan verwachten van [technologie] bij het omgaan met psychische problemen;</p> <p>12. [technologie] [kan/kunnen] me helpen om mijn psychische problemen te verminderen.</p>

4. Scoring

Alle items worden gescoord op een schaal van 1 tot 5 met de volgende betekenis:

- 1 Helemaal niet akkoord
- 2 Enigszins niet akkoord
- 3 Noch akkoord, noch niet akkoord
- 4 Enigszins akkoord
- 5 Helemaal akkoord

Om inzicht te krijgen in de scores op de 8 schalen, wordt er steeds het gemiddelde berekend van de verschillende items. Dit kan u handmatig doen op basis van tabel 1 (waarbij u goed oplet om de scoring van item 2 en 19 en 20 om te keren), maar er is ook een online SPSS-script dat u kan gebruiken (kader 1). Dit script hercodeert de items met een omgekeerde score en berekent vervolgens de schaalcores. Het is hierbij wel belangrijk om de items de juiste benaming te geven, namelijk U1, U2, enzoverder tot U20.

Kader 1. SPSS-syntax om schaalcores te berekenen van de UTAUT-vragenlijst voor eindgebruikers - Vlaamse versie.

```
RECODE U2 (5 = 1) (4 = 2) (3 = 3) (2 = 4) (1 = 5).  
RECODE U19 (5 = 1) (4 = 2) (3 = 3) (2 = 4) (1 = 5).  
RECODE U20 (5 = 1) (4 = 2) (3 = 3) (2 = 4) (1 = 5).  
COMPUTE UV = MEAN (U1, U7, U13, U18).  
COMPUTE IV = MEAN (U2, U8, U14).  
COMPUTE SI = MEAN(U3, U9, U15, U19).  
COMPUTE FC = MEAN (U4, U10, U16).  
COMPUTE AN = MEAN (U5, U11).  
COMPUTE DB = MEAN (U17, U20).  
COMPUTE KE = MEAN (U6, U12).  
EXECUTE.
```

5. Literatuurlijst

Ebert, D. D., Berking, M., Cuijpers, P., Lehr, D., Pörtner, M., & Baumeister, H. (2015). Increasing the acceptance of internet-based mental health interventions in primary care patients with depressive symptoms. A randomized controlled trial. *Journal of Affective Disorders, 176*, 9-17. doi:10.1016/j.jad.2015.01.056

Van Daele, T., & Vanhoomissen, T. (2015). Draagbare technologie in de geestelijke gezondheidszorg. *Tijdschrift Klinische Psychologie, 45*, 9-14.

Venkatesh, V., Morris, M., Davis, G., & Davis, F. (2003). User acceptance of information technology: Toward a unified view. *Mis Quarterly, 27*(3), 425-478.

UTAUT-vragenlijst voor eindgebruikers - Vlaamse versie

dr. Nele A.J. De Witte
dr. Tom Van Daele

Expertisecel Psychologie, Technologie en Samenleving
Opleiding Toegepaste Psychologie
Thomas More-hogeschool

Wat is online hulp?

Wanneer u gebruikmaakt van informatie- en communicatietechnologie (ICT) in het kader van een interventie voor psychische problemen, dan spreken we over **online hulpverlening in de geestelijke gezondheidszorg** of kortweg **e-mental health of online hulp**.

De **mogelijkheden van online hulp zijn heel breed**. Zo kunt u online bijvoorbeeld een volwaardige begeleiding volgen bij een hulpverlener (bijv. psychotherapeut, psycholoog, arts): dan maakt u gebruik van een computer, tablet of smartphone verbonden met het internet om opdrachten te maken, te chatten, te mailen of te Skype. Er bestaan ook vormen van (begeleide) zelfhulp, waarbij u online volledig zelfstandig, of met ondersteuning van een hulpverlener, aan de slag gaat.

In **sommige gevallen** is het ook mogelijk om online tools **af te wisselen met meer 'klassieke' gesprekken** in de praktijk van een hulpverlener. Deze online tools worden dan gebruikt om de tijd tussen sessies te overbruggen en meer zinvol in te vullen. Zo kan er bijvoorbeeld gebruik gemaakt worden van een **smartphone applicatie of draagbare technologie**, ook wel wearables genoemd. Wearables zijn toestellen die men op het lichaam draagt en waarmee men persoonlijke data kan meten (bijv. hartslag, stappen per dag, slaapritme etc.). Een app of wearable kan u extra informatie verschaffen of helpen met bepaalde huiswerkopdrachten. In deze context is online hulp heel toegankelijk, interactief en flexibel, aangezien u zelf kiest waar en wanneer u er gebruik van maakt.

Het **onderstaande voorbeeld** kan het concept online hulp nog wat meer verduidelijken. Daarin wordt online hulp gecombineerd met klassieke hulpverlening.

"Peter heeft al enige tijd last van depressieve klachten. Om de twee weken heeft hij een gesprek met Anna, een psychologe. Tussen die gesprekken door heeft hij online contact met haar. Zo krijgt Peter online huiswerkopdrachten, die hij kan maken op zijn eigen tempo wanneer hij dat wil. Als het moeilijker gaat, kan Peter chatten met lotgenoten of een bericht sturen naar Anna. Zij is op die manier goed op de hoogte van Peter zijn situatie. Tijdens de gesprekken kunnen de opdrachten nog besproken worden en kan Peter dieper ingaan op andere zaken. Wanneer Peter zich terug beter voelt, kunnen de gesprekken afgebouwd worden. Hij kan het contact met lotgenoten online onderhouden en opnieuw beroep doen op Anna als dit nodig is."

Gelieve voor elk van de volgende uitspraken op de volgende bladzijde aan te geven in welke mate deze u hiermee akkoord bent.

- 1 Helemaal niet akkoord
- 2 Enigszins niet akkoord
- 3 Noch akkoord, noch niet akkoord
- 4 Enigszins akkoord
- 5 Helemaal akkoord

1. Gebruikmaken van [technologie] zou mijn psychische problemen verminderen.	1	2	3	4	5
2. Gebruikmaken van [technologie] voor psychische problemen zou me veel tijd en energie kosten.	1	2	3	4	5
3. Mensen in mijn omgeving zouden me aanraden om [technologie] te gebruiken.	1	2	3	4	5
4. Ik beschik over een computer of smartphone met toegang tot het internet en zou zo gebruik kunnen maken van [technologie] voor psychische problemen.	1	2	3	4	5
5. Het internet voelt soms als iets bedreigends.	1	2	3	4	5
6. Ik heb een duidelijk beeld van wat ik kan verwachten van [technologie] bij het omgaan met psychische problemen.	1	2	3	4	5
7. Gebruikmaken van [technologie] voor psychische problemen zou mijn persoonlijk welzijn verbeteren.	1	2	3	4	5
8. Gebruikmaken van [technologie] voor psychische problemen zou een gemakkelijke opdracht zijn voor mij.	1	2	3	4	5
9. Mijn huisarts zou me aanraden om [technologie] voor psychische problemen te gebruiken.	1	2	3	4	5
10. In geval van technische problemen met [technologie], zou iemand me technische ondersteuning kunnen bieden.	1	2	3	4	5
11. Ik ben bang om een onherroepelijke fout te maken wanneer ik gebruikmaak van het internet.	1	2	3	4	5
12. Ik heb al enige kennis rond [technologie] voor psychische problemen.	1	2	3	4	5
13. [technologie] [kan/kunnen] me helpen om mijn psychische problemen te verminderen.	1	2	3	4	5
14. [technologie] voor psychische problemen [zou/zouden] helder en gemakkelijk te begrijpen zijn voor mij.	1	2	3	4	5
15. Mensen in mijn omgeving zouden gebruikmaken van [technologie] indien ze zouden lijden aan psychische problemen.	1	2	3	4	5
16. Ik heb de nodige technische kennis om gebruik te maken van [technologie].	1	2	3	4	5
17. Wanneer ik gebruikmaak van [technologie], zou ik erop vertrouwen dat alle informatie die ik geef in strikt vertrouwen wordt behandeld.	1	2	3	4	5
18. Gebruikmaken van [technologie] zou me helpen om met mijn psychische problemen om te gaan.	1	2	3	4	5
19. Andere mensen zouden slecht over me denken als ik [technologie] voor psychische problemen zou gebruiken.	1	2	3	4	5
20. Wanneer ik denk aan het gebruikmaken van [technologie], ben ik bang dat vertrouwelijke informatie in de verkeerde handen zou belanden.	1	2	3	4	5

Handleiding bij de UTAUT-vragenlijst voor professionals - Vlaamse versie

dr. Nele A.J. De Witte
dr. Tom Van Daele

Expertisecel Psychologie, Technologie en Samenleving
Opleiding Toegepaste Psychologie
Thomas More-hogeschool

1. Inleiding

De voorbije jaren worden gekenmerkt door een sterke toename in beschikbare technologische toepassingen voor de geestelijke gezondheidszorg (GGZ) (bijv. Van Daele & Vanhoomissen, 2015). Ondanks de voordelen die deze toepassingen kunnen hebben op vlak van kostprijs, beschikbaarheid van laagdrempelige zorg en extramurale opvolging van cliënten, worden deze toepassingen slechts beperkt gebruikt in de klinische praktijk. Om technologie goed te kunnen inbedden in de klinische praktijk is het noodzakelijk om inzicht te krijgen in de waargenomen barrières voor het gebruik van deze toepassingen bij zowel GGZ professionals als eindgebruikers.

Er werden reeds verschillende modellen ontwikkeld om de adoptie van nieuwe technologie te verklaren, maar zij gaven elk een sleutelrol aan zeer verschillende concepten zoals motivatie, attitudes of de waargenomen bruikbaarheid (Venkatesh, Morris, Davis, & Davis, 2003). Venkatesh et al. (2003) slaagden er echter in om de verschillende modellen te integreren tot een omvattend model dat de verschillende determinanten van (intentie tot) gebruik van nieuwe technologische toepassingen in kaart brengt: de Unified Theory of Acceptance and Use of Technology (UTAUT). Deze auteurs vinden sterke evidentie voor drie directe determinanten van de intentie tot gebruik, namelijk uitkomstverwachting, inspanningsverwachting en sociale invloeden. Gebruik van technologie wordt naast de intentie tot gebruik ook beïnvloed door faciliterende factoren (zoals de nodige kennis en middelen ter beschikking hebben) (Venkatesh et al., 2003). Tot slot zijn er nog drie aanvullende factoren die indirecte effecten hebben (via de voorgaande variabelen) op de intentie tot gebruik, met name self-efficacy, internetangst en attitude tegenover technologie.

De huidige vragenlijst voor professionals in de GGZ is gebaseerd op de UTAUT-theorie en is een vertaling van de vragenlijst van Venkatesh et al. (2003). Deze vragenlijst bevraagt de acht bovenvermelde interessante factoren met als doel om meer inzicht te krijgen in de noden en barrières voor de implementatie van technologische toepassingen door hulpverleners. Deze informatie is belangrijke input voor het beleid en de richtlijnen rond het gebruik van technologische toepassingen van een organisatie¹.

2. Illustraties van eerder gebruik

Het is zowel mogelijk om deze vragenlijst te gebruiken om meer inzicht te krijgen in de houding tegenover de brede waaier aan technologische toepassingen in de GGZ (ook wel online hulp genoemd) als om na te gaan hoe personen staan tegenover één specifieke toepassing (bijv. wearables of een app). Zo werd de Vlaamse UTAUT voor hulpverleners en eindgebruikers bijvoorbeeld reeds gebruikt om na te gaan hoe cliënten en hulpverleners van een centrum voor geestelijke gezondheidszorg stonden tegenover de toepassing online hulp. De resultaten werden gepresenteerd op het congres onlinehulp voor welzijn en gezondheid op 3 juni 2015 te Mechelen.

Verder werd de vragenlijst ook reeds gebruikt in een implementatieonderzoek aan Thomas More hogeschool naar draagbare technologie (ook wel wearables genoemd). Wearables zijn draagbare toestellen (zoals polsbanden) waarmee fysiologische en gedragsmatige variabelen gemeten kunnen worden, zoals fysieke activiteit, slaap, hartslag, etc.. In dit onderzoek kregen

¹ Naast het in kaart brengen van de noden van professionals, is het echter ook belangrijk om de noden van de eindgebruikers mee te nemen bij het aanbieden van technologische toepassingen. Hiervoor verwijzen we graag naar de Vlaamse UTAUT – eindgebruikers.

professionals in de GGZ en eindgebruikers de mogelijkheid om een commerciële wearable te dragen gedurende een week. Voor en na het dragen van deze wearable werd met behulp van de Vlaamse UTAUT-vragenlijst hun houding tegenover het gebruik van wearables in de gezondheidszorg in kaart gebracht.

3. Eigenschappen van de vragenlijst

De vragenlijst heeft 8 schalen die direct of indirect gerelateerd zijn aan het gebruik van technologische toepassingen in de geestelijke gezondheidszorg. Deze schalen en de bijhorende items werden gebaseerd op het voorstel van Venkatesh et al. (2003) en vertaald naar het Nederlands. Verder werd item 22 ook aangepast naar de context van de Vlaamse sociale sector. De vragenlijst van Venkatesh et al. bevat een item dat technologiegebruik in verband brengt met promotie, maar het systeem van promotie wordt niet toegepast in de Vlaamse sociale sector. Dit item werd dus breder geformuleerd naar het bevorderen van de loopbaan.

De schalen van de Vlaamse UTAUT zijn de volgende:

- Uitkomstverwachting (UV): de mate waarin een persoon de technologie nuttig vindt en denkt dat het hem/haar zal helpen bij het behalen van doelen.
- Inspanningsverwachting (IV): het gemak waarmee een persoon denkt de technologie te kunnen toepassen.
- Attitude tegenover technologie (AT): de affectieve reactie van een persoon tegenover de technologische toepassing(en).
- Sociale invloed (SI): de mate waarin iemand gelooft dat belangrijke personen in zijn netwerk het gebruik van technologie aanmoedigen.
- Faciliterende condities (FC): de mate waarin een persoon gelooft dat de nodige faciliteiten voor het gebruik van technologie aanwezig zijn.
- Angst (AN): de angst die gepaard gaat met toepassingen op het internet.
- Intentie om gebruik te maken van de technologische toepassing(en) (IN).
- Self-efficacy (SE): gevoelens van zelfeffectiviteit om om te gaan met technologische toepassingen.

Tabel 1 geeft een overzicht van de items die bij deze schalen horen. Zoals je kan zien is het, met uitzondering van de angst-schaal, steeds het geval dat een hogere score indicatief is van een meer positieve houding tegenover technologische toepassingen. Bij de angst-schaal is een hogere score daarentegen indicatief van meer terughoudendheid tegenover de technologie.

Tabel 1. Schalen en items van de Vlaamse UTAUT-vragenlijst voor professionals

SCHAAL	ITEMS
Uitkomstverwachting (UV)	<p>1. Ik zou [technologie] nuttig vinden in mijn job;</p> <p>8. Gebruikmaken van [technologie] stelt me in staat om taken sneller te voltooien;</p> <p>15. Gebruikmaken van [technologie] verhoogt mijn productiviteit;</p> <p>22. Gebruikmaken van [technologie] kan mijn loopbaan bevorderen.</p>
Inspanningsverwachting (IV)	<p>2. Omgaan met [technologie] zou duidelijk en begrijpelijk zijn voor mij;</p> <p>9. Vaardig worden in het omgaan met [technologie] zou gemakkelijk zijn voor mij;</p> <p>16. [Technologie] [is/zijn] voor mij gemakkelijk te hanteren;</p> <p>23. Leren omgaan met [technologie] is gemakkelijk voor mij.</p>
Attitude tegenover technologie (AT)	<p>3. Gebruikmaken van [technologie] is een slecht idee (omgekeerde scoring);</p> <p>10. [Technologie] [maakt/maken] het werk interessanter;</p> <p>17. Werken met [technologie] is leuk;</p> <p>24. Ik vind het leuk om te werken met [technologie].</p>
Sociale invloed (SI)	<p>4. Mensen die mijn gedrag beïnvloeden vinden dat ik gebruik zou moeten maken van [technologie];</p> <p>11. Mensen die voor mij belangrijk zijn vinden dat ik gebruik zou moeten maken van [technologie];</p> <p>18. De directie van deze organisatie ondersteunt het gebruik van [technologie];</p> <p>25. Over het algemeen steunt de organisatie het gebruik van [technologie].</p>
Faciliterende condities (FC)	<p>5. Ik beschik over de nodige middelen om gebruik te maken van [technologie];</p> <p>12. Ik heb de nodige kennis om gebruik te maken van [technologie];</p> <p>19. [Technologie] [is/zijn] niet compatibel met andere werkwijzen die ik gebruik (omgekeerde scoring);</p> <p>26. Een specifieke persoon (of dienst) is beschikbaar voor bijstand bij problemen met [technologie].</p>
Angst (AN)	<p>6. Ik ben terughoudend om gebruik te maken van [technologie];</p> <p>13. De idee dat ik bij het gebruiken van [technologie] veel informatie zou kunnen verliezen door een verkeerde handeling, maakt me bang;</p> <p>20. Ik ben bang om onherroepelijke fouten te maken wanneer ik gebruikmaak van [technologie];</p> <p>27. [Technologie] [voelt/voelen] enigszins intimiderend aan voor mij.</p>

SCHAAL	ITEMS
Intentie tot gebruik (IN)	<p>7. Ik neem me voor om [technologie] te gebruiken in de komende 6 maanden;</p> <p>14. Ik voorspel dat ik zal gebruikmaken van [technologie] in de komende 6 maanden;</p> <p>21. Ik plan om gebruik te maken van [technologie] in de komende 6 maanden.</p>
Self-efficacy (SE)	<p>Ik zou een opdracht of taak kunnen voltooien met behulp van [technologie]:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 28. ... als er niemand beschikbaar was om me stap voor stap te vertellen wat ik moet doen; • 29. ... als ik een beroep zou kunnen doen op iemand voor hulp wanneer ik vastloop; • 30. ... als ik veel tijd had om de taak te voltooien waarvoor [technologie] [werd/werden] voorzien; • 31. ... als ik voor bijstand enkel een beroep kan doen op de helpfunctie die in de [technologie] is voorzien.

De items van de vragenlijst dienen aangepast te worden aan de technologische toepassingen die u wil bevragen. Hiertoe dient u het woord [technologie] te vervangen door de gewenste term. Voorbeelden van termen die u kan gebruiken zijn:

- smartphone applicaties,
- draagbare technologie/wearables,
- begeleide online zelfhulp,
- een specifieke app (die u zelf ontwikkeld heeft),
- online hulp (alle bovenvermelde technologische toepassingen en meer).

Deze lijst is uiteraard niet exhaustief aangezien er een brede waaier aan technologische toepassingen beschikbaar is. Om de termen efficiënt te veranderen kan u gebruikmaken van CTRL+H in Word, maar kijk steeds wel na of de veranderingen goed doorgevoerd werden (en of u geen hoofdletters dient toe te voegen). Bij enkele items dient het werkwoord ook nog aangepast te worden naar enkelvoud/meervoud afhankelijk van de gekozen term (item 10, 16, 19, 27 en 30). In dat geval staat ook het werkwoord tussen vierkante haakjes. Naast de aanpassing op vlak van inhoud is het ook mogelijk om de termijn waarop u wijzigingen wil zien bij de intentie tot gebruik bij te stellen. Deze staat momenteel ingesteld op 6 maanden.

4. Scoring

Alle items worden gescoord op een schaal van 1 tot 5 met de volgende betekenis:

- 1 Helemaal niet akkoord
- 2 Enigszins niet akkoord
- 3 Noch akkoord, noch niet akkoord
- 4 Enigszins akkoord
- 5 Helemaal akkoord

Om inzicht te krijgen in de scores op de 8 schalen, wordt er steeds het gemiddelde berekend van de verschillende items. Dit kan u handmatig doen op basis van tabel 1 (waarbij u goed oplet om de scoring van item 3 en 19 om te keren), maar er is ook een SPSS-script dat u kan gebruiken (kader 1). Dit script hercodeert item 3 en 19 en berekent vervolgens de schaalcores. Het is hierbij wel belangrijk om de items de juiste benaming te geven, namelijk U1, U2, enzoverder tot U31.

Kader 1. SPSS-syntax om schaalcores te berekenen van de UTAUT-vragenlijst voor professionals - Vlaamse versie.

```
RECODE U3 (5 = 1) (4 = 2) (3 = 3) (2 = 4) (1 = 5).
RECODE U19 (5 = 1) (4 = 2) (3 = 3) (2 = 4) (1 = 5).
COMPUTE UV = MEAN (U1, U8, U15, U22).
COMPUTE IV = MEAN (U2, U9, U16, U23).
COMPUTE AT = MEAN(U3, U10, U17, U24).
COMPUTE SI = MEAN (U4, U11, U18, U25).
COMPUTE FC = MEAN (U5, U12, U19, U26).
COMPUTE AN = MEAN (U6, U13, U20, U27).
COMPUTE IN = MEAN (U7, U14, U21).
COMPUTE SE = MEAN (U28, U29, U30, U31).
EXE.
```

5. Literatuurlijst

Van Daele, T., & Vanhoomissen, T. (2015). Draagbare technologie in de geestelijke gezondheidszorg. *Tijdschrift Klinische Psychologie*, 45, 9-14.

Venkatesh, V., Morris, M., Davis, G., & Davis, F. (2003). User acceptance of information technology: Toward a unified view. *Mis Quarterly*, 27(3), 425-478.

UTAUT-vragenlijst voor professionals - Vlaamse versie

dr. Nele A.J. De Witte
dr. Tom Van Daele

Expertisecel Psychologie, Technologie en Samenleving
Opleiding Toegepaste Psychologie
Thomas More-hogeschool

Wat is online hulp?

Wanneer u gebruikmaakt van informatie- en communicatietechnologie (ICT) in het kader van een interventie voor psychische problemen, dan spreken we over **online hulpverlening in de geestelijke gezondheidszorg** of kortweg **e-mental health of online hulp**.

De **mogelijkheden van online hulp zijn heel breed**. Zo kunt u online bijvoorbeeld een volwaardige begeleiding aanbieden: dan maakt u gebruik van een computer, tablet of smartphone verbonden met het internet om opdrachten te maken, te chatten, te mailen of te Skypen. Er bestaan ook vormen van (begeleide) zelfhulp, waarbij de cliënt online volledig zelfstandig, of met ondersteuning van een hulpverlener, aan de slag gaat.

In **sommige gevallen** is het ook mogelijk om online tools **af te wisselen met meer 'klassieke' gesprekken** in de praktijk van een hulpverlener. Deze online tools worden dan gebruikt om de tijd tussen sessies te overbruggen en meer zinvol in te vullen. Zo kan er bijvoorbeeld gebruikgemaakt worden van een **smartphone applicatie of draagbare technologie**, ook wel wearables genoemd. Wearables zijn toestellen die men op het lichaam draagt en waarmee men persoonlijke data kan meten (bijv. hartslag, stappen per dag, slaapritme etc.). Een app of wearable kan u extra informatie verschaffen of een cliënt helpen met het uitvoeren van bepaalde huiswerkopdrachten. In deze context is online hulp heel toegankelijk, interactief en flexibel.

Het **onderstaande voorbeeld** kan het concept online hulp nog wat meer verduidelijken. Daarin wordt online hulp gecombineerd met klassieke hulpverlening.

"Peter heeft al enige tijd last van depressieve klachten. Om de twee weken heeft hij een gesprek met Anna, een psychologe. Tussen die gesprekken door heeft hij online contact met haar. Zo krijgt Peter online huiswerkopdrachten, die hij kan maken op zijn eigen tempo wanneer hij dat wil. Als het moeilijker gaat, kan Peter chatten met lotgenoten of een bericht sturen naar Anna. Zij is op die manier goed op de hoogte van Peter zijn situatie. Tijdens de gesprekken kunnen de opdrachten nog besproken worden en kan Peter dieper ingaan op andere zaken. Wanneer Peter zich terug beter voelt, kunnen de gesprekken afgebouwd worden. Hij kan het contact met lotgenoten online onderhouden en opnieuw beroep doen op Anna als dit nodig is."

Gelieve voor elk van de volgende uitspraken op de volgende bladzijdes aan te geven in welke mate deze u hiermee akkoord bent.

- 1 Helemaal niet akkoord
- 2 Enigszins niet akkoord
- 3 Noch akkoord, noch niet akkoord
- 4 Enigszins akkoord
- 5 Helemaal akkoord

1. Ik zou [technologie] nuttig vinden in mijn job.	1	2	3	4	5
2. Omgaan met [technologie] zou duidelijk en begrijpelijk zijn voor mij.	1	2	3	4	5
3. Gebruikmaken van [technologie] is een slecht idee.	1	2	3	4	5
4. Mensen die mijn gedrag beïnvloeden vinden dat ik gebruik zou moeten maken van [technologie].	1	2	3	4	5
5. Ik beschik over de nodige middelen om gebruik te maken van [technologie].	1	2	3	4	5
6. Ik ben terughoudend om gebruik te maken van [technologie].	1	2	3	4	5
7. Ik neem me voor om [technologie] te gebruiken in de komende 6 maanden.	1	2	3	4	5
8. Gebruikmaken van [technologie] stelt me in staat om taken sneller te voltooien.	1	2	3	4	5
9. Vaardig worden in het omgaan met [technologie] zou gemakkelijk zijn voor mij.	1	2	3	4	5
10. [Technologie] [maakt/maken] het werk interessanter.	1	2	3	4	5
11. Mensen die voor mij belangrijk zijn vinden dat ik gebruik zou moeten maken van [technologie].	1	2	3	4	5
12. Ik heb de nodige kennis om gebruik te maken van [technologie].	1	2	3	4	5
13. De idee dat ik bij het gebruiken van [technologie] veel informatie zou kunnen verliezen door een verkeerde handeling, maakt me bang.	1	2	3	4	5
14. Ik voorspel dat ik zal gebruikmaken van [technologie] in de komende 6 maanden.	1	2	3	4	5
15. Gebruikmaken van [technologie] verhoogt mijn productiviteit.	1	2	3	4	5
16. [Technologie] [is/zijn] voor mij gemakkelijk te hanteren.	1	2	3	4	5
17. Werken met [technologie] is leuk.	1	2	3	4	5
18. De directie van deze organisatie ondersteunt het gebruik van [technologie].	1	2	3	4	5
19. [Technologie] [is/zijn] niet compatibel met andere werkwijzen die ik gebruik.	1	2	3	4	5
20. Ik ben bang om onherroepelijke fouten te maken wanneer ik gebruikmaak van [technologie].	1	2	3	4	5
21. Ik plan om gebruik te maken van [technologie] in de komende 6 maanden.	1	2	3	4	5
22. Gebruikmaken van [technologie], kan mijn loopbaan bevorderen.	1	2	3	4	5
23. Leren omgaan met [technologie] is gemakkelijk voor mij.	1	2	3	4	5

24. Ik vind het leuk om te werken met [technologie].	1	2	3	4	5
25. Over het algemeen steunt de organisatie het gebruik van [technologie].	1	2	3	4	5
26. Een specifieke persoon (of dienst) is beschikbaar voor bijstand bij problemen met [technologie].	1	2	3	4	5
27. [Technologie] [voelt/voelen] enigszins intimiderend aan voor mij.	1	2	3	4	5
Ik zou een opdracht of taak kunnen voltooien met behulp van [technologie] ...					
28. ... als er niemand beschikbaar was om me stap voor stap te vertellen wat ik moet doen.	1	2	3	4	5
29. ... als ik een beroep zou kunnen doen op iemand voor hulp wanneer ik vastloop.	1	2	3	4	5
30. ... als ik veel tijd had om de taak te voltooien waarvoor [technologie] [werd/werden] voorzien.	1	2	3	4	5
31. ... als ik voor bijstand enkel beroep kan doen op de helpfunctie die in de [technologie] is voorzien.	1	2	3	4	5

Thomas More-hogeschool
Opleiding Toegepaste Psychologie
Expertisecel Psychologie, Technologie en Samenleving

- dr. Nele A.J. De Witte | nele.dw@thomasmore.be
- dr. Tom Van Daele | tom.vandaele@thomasmore.be

www.thomasmore.be
www.e-mentalhealth.be